

Education and Sport should be based on the unity of excellence of educational content and teaching methods using the latest methods and techniques of teaching. Gender differences between students (in particular anatomical and physiological characteristics of the female body and the impact of the ovarian-menstrual cycle on the performance of students during wrestling lessons) are not taken into account. The developed programs and techniques don't consider physique features, weight category, sport specializations of students. It is determined that wrestling is an integral part of Physical Education at higher educational institutions in the process of training future Physical Education teachers.

Keywords: wrestling, Physical Education, Physical Culture, students, educational activities, training process, teacher of Physical Education.

Рецензент: доктор медичних наук, професор О. П. Романчук

Подано до редакції 06.03.2015

УДК: 37.037.1

Світлана Борисівна Самоненко,
*аспірантка кафедри педагогіки, психології і методики фізичного виховання,
Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка,
вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, Україна*

ВИВЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Проблеми в організації навчально-виховного процесу з фізичної культури певною мірою пояснюються тим, що в школі продовжують переважати суб'єктно-об'єктні стосунки, фронтальні форми роботи. У статті узагальнено погляди дослідників щодо критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання, прослідковано зв'язок рухової координації та рухової пам'яті, обґрунтовано можливість використання часових, просторових та силових параметрів рухової дії як важливих критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання.

Ключові слова: диференційоване навчання, рухова пам'ять, рухова дія, просторові, часові, силові характеристики, критерії.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблеми в організації навчально-виховного процесу з фізичної культури певною мірою пояснюються тим, що в школі продовжують переважати суб'єктно-об'єктні стосунки, фронтальні форми роботи.

Розв'язання означених недоліків потребує вдосконалення підходів до організації навчання на суб'єктно-суб'єктних засадах, на умовах диференційованого навчання.

Диференційоване навчання – це концепція викладання, згідно з якою навчальний матеріал та методика викладання адаптуються до учнівських особливостей. Диференційоване навчання передбачає функціональне викладання, яке, як правило, забезпечує прогрес учнів. [4, с. 241].

Диференційоване навчання руховим діям у фізичному вихованні буде ефективним за умов здійснення рівневої типологізації учнів за певними критеріями.

Система критеріїв диференційованого навчання на сучасному етапі фізичного виховання тісно пов'язана з особливостями тлумачення самого терміну «диференційоване навчання» та специфіки фізичних показників, відібраних для його характеристики.

Тому виділяються різні підходи до відбору критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досить значні вікові межі вивчення та застосування диференційованого фізичного виховання. Пошуками критеріїв диференційованого фізичного виховання дослідники займалися у дошкільному віці (С. Г. Абольянова (2009), В. В. Бойко (2008), Г. В. Кротов (2008)), у початковій школі (Н. О. Воробйов (2003), С. В. Курочкін (2004), О. Г. Аксьонова (2006)), у підлітковому віці (Г. М. Аксьонова (2006), О. Г. Альфоров (2005), Л. Г. Забеліна (2004), А. М. Сітовський (2008), Т. А. Должикова (2011)) та у старшому шкільному віці (Г. М. Борцова (2006), О. Г. Братанич (2008)).

Вивчалися гендерні напрямки пошуків критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання хлопців (О. М. Бобкова (2006), О. І. Лебедева (2004)) та дівчат (Т. М. Аксьонова (2006), Л. Г. Забеліна (2004), І. О. Смолдовська (2002)), але більшість учених вивчає змішані групи.

Мета статті – узагальнити погляди дослідників стосовно критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання, показати роль рухової пам'яті та часових, просторових і силових характеристик рухової

дії як можливих пріоритетних критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Деякі дослідники (В. І. Гончаров (1991), В. І. Лях (1999), В. Я. Проходовський (2003), А. Г. Карпєєв (2008), В. В. Фролов (2009)) в якості критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання звертають увагу на показники варіативності системи рухів, які відображають її координаційну структуру, адже різноманітність і складність рухових координацій викликають необхідність розробки критеріїв, які дозволяють здійснити кількісну оцінку якісних параметрів рухових дій.

Т. А. Должикова (2011) досліджувала критерії диференційованого фізичного виховання з позиції співвідношення показників фізичної підготовленості школярів та їх психоемоційного стану. Серед показників фізичної підготовленості виділяються біг на 30м, шестихвилинний біг, нахил вперед, підтягування, метання малого м'яча, штовхання м'яча, зріст, маса тіла, ЖЕЛ, індекс Кетле, а також показники психоемоційного стану – загальна тривожність. Теоретична значимість результатів полягає в розширенні теорії та методики диференційованого фізичного виховання школярів. Виявлено закономірність зниження підготовленості в локомоціях внаслідок динаміки ряду показників їх фізичного розвитку. Ці результати доповнили концепцію про сенситивні періоди розвитку фізичних якостей і здібностей, положення про підвищення тривожності та психоемоційної напруженості, а також зменшення бажання займатися фізичними вправами як наслідок низької оцінки своїх можливостей на уроці фізичної культури, поглибили знання про особливості фізичного й психоемоційного стану школярів різного віку та рівня фізичної підготовленості [7, с. 7].

Окремі вчені (О. А. Короткова (2000), І. О. Смолдовська (2002), А. О. Пономарьов (2006), С. Г. Абольяніна (2009)) розглядають диференційоване навчання як самостійну навчальну технологію. Критеріями технології диференційованого фізичного виховання дітей з різним рівнем фізичної підготовленості вони беруть порівняльний аналіз фізичної підготовленості з розробленими програмними та нормативними величинами. Для виявлення рівня фізичної підготовленості такий підхід рекомендує проводити попереднє комплексне тестування фізичної підготовленості (маса тіла, довжина тіла, динамометрія, швидкісно-силові здібності, швидкісні здібності, координаційні здібності, гнучкість, витривалість), що надасть досить повну картину розвитку фізичних якостей. Після проведення контрольних тестувань потрібно розробляти моделі розвитку фізичних якостей школярів, що, на їх думку, дозволить здійснити індивідуально-диференційований підхід до фізичного виховання дітей з різним фізичним розвитком та фізичною підготовленістю [1, с. 30].

Технологія диференційованого фізичного виховання, на думку вченого Г. М. Борцова (2008), включає в

себе наступні операції та дії: 1) визначається рівень фізичного розвитку (низький, нижче середнього, середній, вище середнього, високий); 2) оцінюється рівень фізичної підготовленості (низький, нижче середнього, середній, вище середнього, високий); характеризується інтегральна оцінка фізичного стану; 3) оцінюється стан здоров'я, виділяються перша (відсутність хронічних захворювань), друга (наявність хронічних захворювань), третя (часто хворіють, мають хронічні захворювання), четверта (мають функціональні розлади систем організму) групи здоров'я; 4) визначається тип будови статури (торакальний, астеноїдний, дигестивний); 5) характеризується рівень біологічного розвитку (ретардований, нормальний, акселерований); 6) виділяються значимі кореляційні зв'язки між окремими показниками фізичного стану, завдяки чому створюються типоспецифічні групи; 7) виявляються ведучі та відстаючі компоненти фізичного стану; 8) для кожної типоспецифічної групи підбираються певні засоби, методи та організаційні форми фізичного виховання, розробляється типоспецифічний руховий режим фізичних навантажень [3, с. 32].

Інша група вчених (О. В. Лимаренко (2001), О. Г. Алфьоров (2005), Л. Г. Забеліна (2004), С. В. Курочкін (2004), М. Д. Каган (2005), Г. В. Кротов (2008), В. В. Бойко (2008), Н. В. Губарєва (2009), В. С. Ашанін, А. Є. Подоляка (2010), В. І. Баранов, О. Неворова (2012)) вважає, що диференційоване навчання реалізується на основі диференційованого підходу, який являє собою сукупність певних концептуальних положень, принципів і вимог, він може бути здійснений лише шляхом виконання дій, спрямованих на досягнення якості навчання. На основі порівняльної динаміки фізичного розвитку, функціонального стану та фізичної підготовленості (маса тіла, довжина тіла, ОГК, індекс Руф'є, спірометрія, показники сили, витривалості, спритності, швидкості, гнучкості) розробляються технологія планування диференційованого розвитку фізичних якостей, динаміка відносного впливу на розвиток фізичних якостей та моделі розвитку фізичних якостей з урахуванням специфіки різних розділів шкільної програми.

На підставі проведених досліджень М. О. Носко (2003) запропонував нову систему класифікації фізичних вправ залежно від їх впливу на організм людини в гравітоніці: вправи у звичайних умовах гравітації (природних, без застосування вантажу), вправи, що моделюють умови гіпогравітації (у водному середовищі), вправи, що моделюють умови гіпергравітації (із застосуванням вантажів обмеженої ваги і обов'язково розташованих у центрах мас біологів тіла), вправи супергравітації (із застосуванням максимального вагового навантаження, не розташованого в центрах мас біологів, які носять локальний характер і розвивають окремі групи м'язів) [10, с. 33].

Особливості викладання фізичної культури в умовах диференційованого навчання досліджувала О. П. Аксьонова (2005). На її думку, диференційоване навчання фізичної культури – це соціалізований педагогічний процес поетапного входження його в суб'єкти у

фізичну культуру, що засновано на створенні адекватних природі учня шляхів особистого фізичного вдосконалення на засадах оптимального виявлення, використання й розвитку його біологічних, психічних і особистісних потенціалів з метою зміцнення, збереження, реабілітації індивідуального здоров'я відповідно до морально-етичних норм цивілізованого суспільства. [2, с. 11].

Особливе місце в системі структури руху займає рухова координація. Вивчаючи рухову координацію, дослідники, насамперед, звертають увагу на такі критерії оцінки, як стійкість і швидкість кінематичної ланки, кількість і якість помилок, здатність до запам'ятовування, швидкість утворення рухових навичок, точність та узгодженість рухових дій [8, с. 169].

Вивчення і встановлення біомеханічних закономірностей розвитку базових рухових координацій, а також структури рухових дій знайшли своє відображення в працях В. К. Бальсевича, Н. А. Бернштейна, Д. Д. Донського, В. М. Заціорського, В. Б. Коренберга, В. І. Ляха, Л. П. Матвеева, Н. А. Фоміна.

Основним засобом розвитку і вдосконалення координації є фізична вправа. Так вважають В. М. Заціорський (1966), Л. П. Матвеев (1977) та інші. Деякі автори дотримуються погляду співвідношення понять координаційних здібностей і спритності (Р. Пельмані, Г. Кіршнер, К. Воггелард, 1979; Е. П. Ільїн, 1982, і ін.).

Різноманітність і складність рухових координацій викликають необхідність розробки критеріїв, що дозволяють здійснювати кількісну оцінку якісних параметрів руху [8, с. 169].

Тобто, при вивченні координаційних здібностей принциповим є питання про критерії оцінки здібностей. В. І. Лях виділяє чотири основні ознаки координаційних здібностей: правильність, швидкість, раціональність і кмітливість. Правильність виконання рухових дій має дві сторони: якісну (полягає в доведенні руху до наміченої цілі) та кількісну (точність рухів) [9, с. 6].

В. І. Гончаров особливу увагу звертає на роль рухової пам'яті, виділяючи в якості критеріїв координації пам'ять на послідовність рухів та пам'ять на форму рухів, остання включає в себе пам'ять на просторові параметри, пам'ять на часові параметри, пам'ять на швидкісні параметри та пам'ять на силові параметри рухів [6, с. 15].

Точність відтворення просторових параметрів рухів істотно залежить від форми сприйняття. Величина помилки менше, коли матеріал репродукується в тій же модальності сприйняття, в якій він був сприйнятий. За ступенем точності перше місце займає відтворення на основі кінестетичного сприйняття, далі слідує впізнання на основі зорового сприйняття, потім впізнання на основі кінестетичного сприйняття, і найменш точним є відтворення на основі зорового сприйняття [11, с. 5].

Здатність точно відтворювати та диференціювати просторові, часові і силові параметри рухів з 12-13 років покращується в незначній мірі, фактично настає стабілізація або навіть погіршення окремих показників цієї здатності. Оптимум розвитку здатності до орієнтування у просторі припадає на перші роки підліткового періоду.

З 10-11 до 13 років приріст цієї здатності дещо уповільнюється, після чого з 13 до 15-16 років спостерігається подальше підвищення результатів. Спільною тенденцією становлення рівноваги є різке збільшення цієї здатності у дівчат до 13 років. Але наявні суттєві розходження в результатах авторів щодо змін показників рівноваги насамперед у дітей в кінці середнього шкільного віку. Л. Ф. Євтушова (1976) виявила, що у дівчат, починаючи з 14 років, показники статичної рівноваги значно знижуються і тільки у 17 років досягають рівня тринадцятирічних. Р. Вінтер (1969) після відсутності приросту статичної рівноваги у дівчат з 11,3 до 13,3 років виявив, що з 13,3 до 15,3 і з 15,3 до 17,3 ще продовжується зростання цієї здатності відповідно на 21%, а А. А. Гужаловський встановив погіршення приросту статичної рівноваги на 6,6% у дівчат з 15 до 17 років (Т. М. Марютина, 2004).

Завдання на точність диференціювання силових параметрів є найбільш важкими для засвоєння. Удосконалення силової точності рухів передбачає розвиток здібностей оцінювати й диференціювати ступінь м'язового напруження різними групами м'язів і в різних рухах (В. В. Філіпов, 2010, с. 56).

Значний внесок у розвиток біомеханіки рівноваги тіла пов'язаний з розробкою методики стабілографії, що дозволила з великою точністю досліджувати статодинамічну стійкість тіла людини і системи тіл. Значний вплив на розвиток нових знань про регуляцію пози тіла людини і побудову сучасної методології досліджень статодинамічної стійкості надала розробка в кінці 40-х років ХХ ст. наукового приладу – стабілографа – тензометричної платформи, що дозволяє з великою точністю визначати амплітуду і частоту коливань тіла людини (С. С. Сліва, А. С. Сліва, Л. А. Чернікова, Э. О. Девліканов, Г. А. Переяслов, Л. В. Капілевич, К. В. Давлетьярова, Е. В. Кошельська, Ю. П. Бредихина, В. І. Андреев).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, елементи системи критеріїв диференційованого навчання на сучасному етапі фізичного виховання визначаються підходами до розуміння самого терміну «диференційоване навчання». У сучасній науці воно трактується дослідниками і як самостійна інноваційна технологія, і як технологія диференційованого фізичного виховання, і як особливий диференційований підхід до фізичного виховання, і як методика диференційованого оцінювання фізичної підготовленості, і як особливий шлях викладання фізичної культури в умовах диференційованого навчання.

Взаємодія механізмів функціонування координаційних якостей та центральної і периферичної нервової системи знаходить своє відображення у здатності точно визначати просторові, часові та силові параметри рухових дій. Але ці інтегральні показники рівня розвитку координаційних якостей рухової функції організму в якості критеріїв диференційованого навчання фізичного виховання вивчені недостатньо.

ЛІТЕРАТУРА

1.Абольянина С.Г. Дифференцированная технология физического воспитания детей с различным уровнем физической подготовленности: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры" / С.Г. Абольянина; Дальневосточная государственная академия физической культуры.- Хабаровск, 2009.- 24 с.

2.Аксёнова О.П. Формування фізичної культури учнів початкової школи в умовах диференційованого навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О.П. Аксёнова. – Тернопіль, 2005. – 21 с.

3.Борцова А.Н. Дифференцированное физическое воспитание школьников на основе учета особенностей интегральных показателей их физического состояния: автореф. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры" / А.Н. Борцова. – Волгоград, 2006. – 24 с.

4.Будз І. Диференціація як основа навчальних програм для обдарованих школярів у Великій Британії та США // Гуманізація навчального процесу : спецвипуск 5. – Слов'янськ, 2010. – С. 238 – 245.

5.Гогонов Е.Н. Психология физического воспитания и спорта : учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений / Е.Н. Гогонов, Б.И. Мартыанов. – М.: Изд. центр «Академия», 2000. – 288 с.

6.Гончаров В.И. Память на движения как мнемический компонент процесса формирования двигательных навыков в физическом воспитании и спорте : авторефе-

рат дис. ... доктора психологических наук : 13.00.04 / Гончаров Виктор Иванович. – СПб. : Рос. гос. пед. ун-т им. А.И. Герцена, 2008. – 38 с.

7.Должикова Г.А. Дифференцированное физическое воспитание учащихся средних классов общеобразовательной школы, имеющих различный уровень физической подготовленности : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. пед. наук : спец. 13. 00. 04 – «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры». – Майкоп, 2011. – 53 с.

8.Карпеев А.Г. Критерии оценки двигательных координаций спортивных действий / А.Г. Карпеев // Вестник Томского государственного университета. – Томск. – Выпуск № 312. – 2008. – С. 169-172.

9.Лях В.И. Координационные способности: диагностика и развитие / В.И. Лях. – М. : ТВТ Дивизион, 2006. – 290 с.

10. Носко М.О. Теоретичні та методичні основи формування рухової функції у молоді під час занять фізичною культурою та спортом : дис. на здоб. наук. ступ. доктора пед. наук : 13.00.09 – «Теорія навчання» / М.О. Носко. – Чернігів : ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка, 2003. – 434 с.

11. Фролов В.В. Роль двигательной памяти в формировании технических навыков плавания у школьников : дис. на соиск. уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / В.В. Фролов. – Ярославль, 2009. – 199 с.

REFERENCES

1. Abolyanina, S.G. (2009). *Differencirovannaya tekhnologiya fizicheskogo vospitaniya detey s razlichnym urovnem fizicheskoy podgotovlennosti* [Differentiated technology of physical training of children with different level of physical preparation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Khabarovsk [in Russian].

2. Aksionova, O.P. (2005). *Formuvannia fizichnoi kultury uchniv pochatkovoї shkoly v umovakh diferentsiivovanoho navchannia* [Forming of physical culture of junior schoolchildren in terms of differentiated teaching]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ternopil [in Ukrainian].

3. Bortsova, A.N. (2006). *Differentsirovannoe fizicheskoe vospitanie shkolnitsv na osnove ucheta osobennostey integralnykh pokazateley ikh fizicheskogo sostoyaniya* [Differentiated schoolgirls physical training on the base of taking into consideration the peculiarities of integral indexes of their physical condition]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Volgograd [in Russian].

4. Budz, I. (2010). *Diferentsiatsiya yak osnova navchalnykh program dlia obdarovanykh shkolariv u Velykii Britanii ta SShA* [Differentiation as a base of educational program for gifted schoolchildren in Great Britain and the USA]. *Gumanizatsiia navchalnoho*

protsehu – Humanization of the educational process, 5, 238 – 245 [in Ukrainian].

5. Gogunov, E.N. & Martyanov, B.I. (2000). *Psihologiya fizicheskogo vospitaniya i sporta* [Psychology of physical training and sports]. Moscow: Akademiya [in Russian].

6. Goncharov, V.I. (2008). *Pamyat na dvizheniya kak mnemicheskii komponent protsesta formirovaniya dvigatelnykh navykov v fizicheskom vospitanii i sporte* [Memory on movements as a mnemonic component of the process of forming of motor skills in the Physical Training and Sports]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Sankt-Peterburg [in Russian].

7. Dolzhikova, G.A. (2011). *Differentsirovannoe fizicheskoe vospitanie uchashchihysya srednikh klassov obshheobrazovatelnoy shkoly, imeyushchikh razlichnyy uroven fizicheskoy podgotovlennosti* [Differentiated Physical Training for junior pupils of a secondary school with different level of physical fitness]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Maikop [in Russian].

8. Karpeev, A.G. (2008). *Kriterii otsenki dvigatelnykh koordinatsiy sportivnykh deistviy* [Criteria of assessment of coordinations of sports actions]. *Vestnik*

Tomskogo gosudarstvennogo universiteta – Newsletter of Tomsk State University, 312, 169-172 [in Russian].

9. Lyakh, V.I. (2006). *Koordinatsionnye sposobnosti: diagnostika i razvitie [Coordination abilities: diagnostics and development]*. Moscow: TVT Division [in Russian].

10. Nosko, M.O. (2003). *Teoretychni ta metodychni osnovy formuvannia rukhovoї funktsii u molodi pid chas zaniat fizychnoyu kulturoyu i sportom [The theoretical*

and methodical bases of forming of youth motor function during Physical culture and sports training]. *Doctor's thesis*. Chernihiv [in Ukrainian].

11. Frolov, V.V. (2009). *Rol dvigatelnoy pamyati v formirovanii tekhnicheskikh navykov plavaniya u shkolnikov [Role of motor memory in the forming of swimming technical skills in schoolchildren]*. *Candidate's thesis* [in Russian].

Светлана Борисовна Самоненко,

*аспирантка кафедри педагогіки, психології та методики фізического виховання,
Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка,
ул. Гетьмана Полуботка, 53, г. Чернігів, Україна*

ИЗУЧЕНИЕ КРИТЕРИЕВ ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ШКОЛЬНИКОВ

Проблемы в организации учебно-воспитательного процесса по физической культуре в определенной степени объясняются тем, что в школе продолжают преобладать субъектно-объектные отношения, фронтальные формы работы. Решение указанных недостатков требует совершенствования подходов к организации обучения на субъектно-субъектных началах, на условиях дифференцированного обучения. Дифференцированное обучение – это концепция преподавания, согласно которой учебный материал и методика преподавания адаптируются к ученическим особенностям. Дифференцированное обучение предполагает функциональное преподавание, которое, как правило, обеспечивает прогресс учеников. Дифференцированное обучение двигательными действиями в воспитании будет эффективным при условии осуществления уровневой типологизации учащихся по определенным критериям. Система критериев дифференцированного обучения на современном этапе физического воспитания тесно связана с особенностями толкования самого термина «дифференцированное обучение» и специфики физических показателей, отобранных для его характеристики. Поэтому выделяются различные подходы к отбору критериев дифференцированного обучения физического воспитания. В статье обобщены взгляды исследователей относительно критериев дифференцированного обучения физического воспитания, прослежены связи двигательной координации и двигательной памяти, обоснована возможность использования временных, пространственных и силовых параметров двигательного действия как важных критериев дифференцированного обучения физического воспитания. Элементы системы критериев дифференцированного обучения на современном этапе физического воспитания определяются подходами к пониманию самого термина «дифференцированное обучение». В современной науке оно трактуется исследователями и как самостоятельная инновационная технология, и как технология дифференцированного физического воспитания, и как особый дифференцированный подход к физическому воспитанию, и как методика дифференцированного оценивания физической подготовленности, и как особый путь преподавания физической культуры в условиях дифференцированного обучения. Взаимодействие механизмов функционирования координационных качеств и центральной и периферической нервной системы находит свое отражение в способности точно определять пространственные, временные и силовые параметры двигательных действий. Но эти интегральные показатели уровня развития координационных качеств двигательной функции организма в качестве критериев дифференцированного обучения физического воспитания изучены недостаточно.

Ключевые слова: дифференцированное обучение, двигательная память, двигательное действие, пространственные, временные, силовые характеристики, критерий.

Svitlana Samonenko,

*Post-graduate Student of the Department of Pedagogy,
Psychology and Methods of Physical Education,
T. H. Shevchenko Chernihiv State Pedagogical University,
53, Hetmana Polubotka Str., Chernihiv, Ukraine*

STUDY OF DIFFERENTIATED TEACHING CRITERIA IN SCHOOL PHYSICAL TRAINING

The article generalizes scientists' views on searching for criteria of differentiated teaching. The author underlines that differentiated teaching adapts materials and methodology to schoolchildren's peculiarities and can be efficient only in case of pupils' levels classification due to the defined criteria. The system elements of the differentiated teaching criteria depend on approaches to the term "differentiated teaching". In modern science it is understood as innovative technology, as specific differentiated approach, as method of differentiated assessment of students' physical fitness. From these positions one considers indices of schoolchildren's physical fitness, psychological and emotional state, integral indices of physical condition, anthropometrical indices, indices of morphological and functional development, etc. The

article also reveals the interconnection between motor coordination and motor memory because a correct performance of motor action has two aspects: qualitative and quantitative. Motor memory is a specific type of memory which connects with memorizing of specific materials with time, space, speed and strength characteristics. The optimum level of the development of an ability to orient in space improves by the first years of teenage period. The author has states that tests for precision of differentiation of strength characteristics are the most difficult for mastering. Improving of strength precision of movements provides the development of the ability to assess and differentiate the level of muscle tension by different groups of muscles and when performing different movements. That's why these parameters can be taken as leading criteria of differentiated teaching in Physical Training.

Keywords: differentiated teaching, motor memory, motor action, space, time, speed, strength characteristic, criterion.

Подано до редакції 06.03.2015

Рецензент: доктор медичних наук, професор О. П. Романчук
